

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Torrent del Flequer - Ca n'Oristrell
Alçada: 302

Coordenades:

Latitud: 41.70077
Longitud: 1.89661
UTM Est (X): 408192
UTM Nord (Y): 4617142

Classificació

Número de fitxa 08182 - 147
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Degut a la profusió de bardisses, la llosa de tancament de la volta ha fet moviment i presenta un petit despreniment a nivell de la façana que no comporta cap afectació greu del seu interior, però que caldria refer per consolidar-la.

Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A0020002600000OE
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 03/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada en una antiga terrassa de vinya, per sobre del Torrent del Flequer, naturalitzada per un bosc de pi blanc (*Pinus halepensis*), i un sotabosc de bardissa i roldor. Per accedir-hi, s'ha de deixar a mà dreta el camí que va de les tines del Tosques a les tines de l'Escudellet. És de planta quadrada i mesura 4,20 metres de costat (mides preses a l'exterior). Està parcialment excavada a la roca i adossada en el marge per la façana sud-oest. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb clau de volta visible. Des de l'interior s'observa una llosa de tancament de la volta lleugerament desplaçada que fa que hi entri la claror. El cobriment exterior és de terra lligada amb pedruscall. Algunes de les lloses que conformen el voladís s'han després de la coberta. El gruix dels murs és de 60 cm. Els brancals o muntants són arquejats i finalitza amb una falca central que clou l'arc de la porta. La porta d'entrada està situada al mig de la façana; mesura 1,30 d'alçada per 0,75 metres d'amplada. Disposa d'una obertura a mena d'espitllera a la façana orientada al sud-est, que permet la ventilació i l'entrada de la llum. La barraca està orientada al nord-est.

Observacions:

Aquesta barraca no està inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

